

Uroczystość Narodzenia Pańskiego

Bóg jako odwieczny, nie mający początku ani końca,

NIE MOŻE SIĘ NARODZIĆ.

Przyjście na świat oraz poprzedzające je poczęcie wskazuje na zaistnienie nowej osoby, której wcześniej nie było. Jak widać - nie można tego powiedzieć o Bogu. Byłoby to swoistym ujęciem Odwiecznego w pewne ramy czasowe, co również ze zrozumiałych przyczyn jest niedorzeczne oraz byłoby herezją. Teologiczny sens wskazuje na Tajemnicę Wcielenia Boga nieograniczonego czasem i przestrzenią, który realizując w historii świata swój plan zbawienia człowieka, przyjmuje ludzką naturę, tzn. staje się człowiekiem, nie wyzbywając się natury boskiej, tzn. nie przestając być Bogiem.

Tak też narodzony w Betlejem Jezus jest w pełni Bogiem i w pełni człowiekiem. (Sobór Nicejski 325 r.). Natura boska i natura ludzka w Nim są sobą ze sobą ściśle zjednoczone, a jednocześnie niepomieszane (Sobór Chalcedoński 451 r.). Dlatego to co się stało w Tajemnicy Wcielenia jest dla człowieka o ograniczonych władzach poznawczych niezrozumiałe. Polski poeta epoki oświecenia, Franciszek Karpiński, w *Pieśni o Narodzeniu Pańskim* próbował ująć tę tajemnicę poprzez zestawienie szeregu paradoksów:

Jak widać sama nazwa tego okresu – Boże Narodzenie – wymaga teologicznego sprecyzowania, a co za tym idzie właściwego rozumowania. Dlatego uroczystość, którą przeżywamy 25 grudnia, dogmatycznie i liturgicznie nie nazywamy Bożym Narodzeniem, lecz nazywamy **Uroczystością Narodzenia Pańskiego**.

Nie zapominając o boskiej naturze Jezusa podkreślamy jego człowieczeństwo – właśnie narodziny. Tytuł *Pan*, którym Go określamy, zwraca naszą uwagę na jego zbawczą misję w świecie – odkupienie i zbawienie człowieka. On jest Panem, Mistrzem i Zbawicielem. W tym kontekście dwa największe święta w roku: Narodzenie Pańskie i Wielkanoc są ze sobą organicznie

związane osobą Jezusa Chrystusa, który zstąpił z nieba, aby dokonać zbawienia rodzaju ludzkiego. Narodzenie Pańskie jest więc zapowiedzią i zapoczątkowaniem tego dzieła, a Wielkanoc jego dopełnieniem i ukoronowaniem.

Historia

Uroczystość Narodzenia Pańskiego swoimi korzeniami sięga Kościoła rzymskiego w czasach starożytnych. Niektórzy historycy i badacze tego zagadnienia uważają, że świętowanie tej uroczystości zostało zapoczątkowane po zwycięstwie cesarza Konstantyna cudownie nawróconego na chrześcijaństwo, który wydając tzw. edykt mediolański (313 r.) zakończył okres krwawych prześladowań wyznawców Chrystusa w całym cesarstwie. Niewątpliwie wpływ na wprowadzenie tego święta miało oświadczenie Soboru Nicejskiego (325 r.), że *Jezus jest prawdziwym Bogiem i prawdziwym człowiekiem*, a także zwyczaj zaczerpnięty z religii pogańskich świętowania w dniu 25 grudnia *narodzin niezwykłego słońca*. Ten dzień nie jest tu przypadkowy, bowiem wiąże się z przesileniem zimowym i skracaniem nocy. Tę analogię pięknie wykorzystano, aby świętować Narodziny Niezwykłego Słońca, jakim dla chrześcijan jest Chrystus Pan. On przychodząc na świat rozprasza ciemności zła, grzechu, jest Prawdziwą Światłością dającą życie. Dodatkowo ta analogia doskonale koresponduje z tekstem Prologu Ewangelii św. Jana, gdzie czytamy o Chrystusie – Słowie i Światłości: „*W Nim było życie, a życie było światłością ludzi, a światłość w ciemności świeci i ciemność jej nie ogarnęła*” (J 1, 4-5), a także ze słowami samego Jezusa, który nazywa siebie „*światłością świata*” (J 8, 12). Wiemy, że w V wieku istniał już specjalny formularz Mszy o Narodzeniu Pańskim, a od połowy VI w. w Rzymie odnotowano zwyczaj odprawiania w tym dniu trzech specjalnych Mszy Świętych: tzw. pasterki w nocy, Mszy o świcie i Mszy w dzień. Od IX w. zaczęto ten zwyczaj tłumaczyć potrójnym narodzeniem Chrystusa:

- Odwiecznym - zrodzonym przed wiekami z Boga Ojca
- Historycznym - zrodzonym w czasie z Maryi Dziewicy
- Mistycznym - zrodzeniem Chrystusa w sercach ludzkich

W tych trzech Mszach Świętych dopatrywano się potrójnego hołdu złożonego przez:

- Aniołów
- Pasterzy
- Trzech Mędrców

Stąd te formularze Mszalne nazywano:

- Anielskim
- Pasterskim
- Królewskim

Liturgiczny czas Narodzenia Pańskiego

Według kalendarza liturgicznego okres Narodzenia Pańskiego trwa od pierwszych niesporów uroczystości (25 grudnia) aż do pierwszej niedzieli po uroczystości Objawienia Pańskiego (Trzech Króli) czyli do Niedzieli Chrztu Pańskiego włącznie.

Uroczystość Narodzenia Pańskiego ze względu na wysoką rangę posiada własną oktawę (8 dni). W praktyce oznacza to, że przez wszystkie osiem dni świętujemy Narodzenie Pańskie, jakby to było dzisiaj. Poprzez oktawę chcemy wydłużyć naszą radość z przyjścia Pana na świat.

Oktawa uroczystości Narodzenia Pańskiego ma następujący układ:

- a. w pierwszą niedzielę po Narodzeniu Pańskim obchodzi się święto Świętej Rodziny: Jezusa, Maryi i Józefa
- b. 26 grudnia obchodzi się święto św. Szczepana, pierwszego męczennika
- c. 27 grudnia obchodzi się święto św. Jana, Apostoła i Ewangelisty
- d. 28 grudnia obchodzi się święto Świętych Młodzianków, Męczenników
- e. 29, 30 i 31 grudnia są kolejnymi dniami w oktawie Narodzenia Pańskiego ze wspomnieniem liturgicznym o św. Sylwestrze (31 grudnia)

- f. 1 stycznia obchodzi się uroczystość Bożej Rodzicielki Maryi

Znaki związane z Narodzeniem Pańskim

Płonąca świeca

Jest symbolem Chrystusa – Światłości świata. Zapala się ją w Wigilię wieczorem. Łatwo zauważyć ten motyw w iluminacjach ulic, domów i w świątecznych bożonarodzeniowych dekoracjach.

Kolęda

W tradycji polskiej oznacza przede wszystkim pieśń religijną, związaną tematycznie z narodzeniem Chrystusa. Obecnie na całym świecie znanych jest ponad pół tysiąca kolęd. Trzeba też pamiętać, że w języku polskim terminu „kolęda” używamy jako popularne określenie wizyty duszpasterskiej odbywającej się zwykle w okresie Narodzenia Pańskiego i połączonej z błogosławieństwem domu, mieszkania, rodziny.

Choinka

Najbardziej kojarzy się z Bożym Narodzeniem (zwłaszcza dzieciom). **Bożonarodzeniowe drzewko: świerk lub jodłę stawiamy i dekorujemy w Wigilię** Narodzenia Pańskiego. Staramy się je tak zachować aż do końca okresu Narodzenia Pańskiego. Zielone drzewko symbolizuje drzewo życia, rosnące pośrodku raju, do którego Chrystus - Źródło wszelkiego życia - otworzył ponownie dostęp. Znaczenie choinki pogłębiły także jej dekoracje. Im również nadawano głębszy sens. Na przykład umieszczone na niej świeczki (lampki) wskazywały na Chrystusa, który jest Światłością świata (zob. J 8, 12) świecącą w ciemnościach (zob. J 1, 5). Tak ozdobioną choinkę traktowano jako „drzewko światłości”. W XIX w. zaczęto na szczycie jodły umieszczać gwiazdę, która przypominała o gwiazdzie betlejemskiej. W zawieszonych jabłkach dopatrywano się biblijnego owocu z Raju, który skusił Adama i Ewę.

W papierowych łańcuchach widziano zniewolenie grzechem.

Dzielenie się opłatkiem

Spożywanie wieczerzy wigilijnej rozpoczyna się od czytania słowa Bożego, wspólnej modlitwy i dzielenia się opłatkiem, czyli cienkim praśnym (niekwaszonym) chlebem. Ten prosty gest zawiera w sobie bardzo głęboką symbolikę. Najpierw mówi nam o „byciu razem”. Zasiadamy do wspólnego stołu, aby świętować przyjście Pana Jezusa. Jednak bywa, że ludzie są poróżnieni i skłócenii ze sobą, nie bardzo mogą i nie chcą razem świętować. Wigilijna wspólnota stołu domaga się wzajemnego zrozumienia, wybaczenia, zgody, życzliwości. Przełamany biały opłatek jest pięknym znakiem wyrażającym właśnie miłość i jedność uczestników Wigilii. Znak ten wyraża również gotowość do poświęcenia się i służbę bliźnim. Łączy ze sobą ludzi nawet najbardziej poróżnionych. Dzielenie się opłatkiem składamy sobie głębokie płynące z serca życzenia. Sam opłatek przypomina nam o chlebie, który uważamy za dar Boży. Opłatek wigilijny dla chrześcijanina jest przede wszystkim nawiązaniem do potrzeby spożywania Chleba Eucharystycznego - Ciała naszego Pana Jezusa Chrystusa. On jest prawdziwym pokarmem na życie wieczne.

Wolne miejsce przy stole

Nakrycie przy wigilijnym stole dla niespodziewanego gościa. Warto to wolne miejsce przy stole przeznaczyć właśnie dla nich, gdyż w taki wyjątkowy wieczór nikt nie powinien być sam. Zwyczaj ten łączymy również z naszą pamięcią o bliskich zmarłych.

Asystent kościelny: ks. Przemysław Filipkiewicz
Teksty przygotowała D.B.

Kontakt: cp.cichy.przyjaciel@gmail.com

„Cichy Przyjaciel” do pobrania w wersji elektronicznej

<https://www.diecezja.kielce.pl/cichy-przyjaciel>

Przeczytaj i podaj dalej

Cichy Przyjaciel Nr 179

Bezpłatne pismo katolickie

Żarliwością rozpałiłem się o chwalebę Pana Boga

NARODZENIE PAŃSKIE

**Bóg się rodzi
Moc truchleje
Pan niebiosów obnażony
Ogień krzepnie
Blask ciemnieje
Ma granice nieskończony
Wzgardzony okryty chwałą
Śmiertelny Król nad wiekami
A słowo ciałem się stało
I mieszkało między nami**